

Міжнародная навуковая канферэнцыя
ПОЛЬСКА-БЕЛАРУСКІЯ ЛІТАРАТУРНЫЯ, ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫЯ
І МОЎНЫЯ СУВЯЗІ

16–17 сакавіка 2018 года на Факультэце прыкладной лінгвістыкі Варшаўскага ўніверсітэта прайшла чарговая Міжнародная навуковая канферэнцыя *Польска-беларускія літаратурныя, гісторыка-культурныя і моўныя сувязі*, арганізатарам якой была Кафедра беларусістыкі. Сёлетняя канферэнцыя была прысвечаная 100-годдзю абвешчэння Беларускай Народнай Рэспублікі.

Падчас урачыстага адкрыцця з прывітальнымі словамі да ўдзельнікаў канферэнцыі звярнуліся намесніца дэкана Факультэта прыкладной лінгвістыкі Святлана Раманюк і кіраўнік Кафедры беларусістыкі Ніна Баршчэўская. У канферэнцыі прынялі ўдзел 56 даследчыкаў з 26 навуковых устаноў з 8-мі краін Еўропы: Аўстрыі, Беларусі, Германіі, Літвы, Польшчы, Славакіі, Францыі і Чэхіі, якія прадставілі свае навуковыя дасягненні ў галіне польска-беларускіх адносінаў.

На пленарным пасяджэнні з дакладамі выступілі: Галіна Тварановіч („Белавежа” – як грамадска-сацыяльная і нацыянальна-культурная з’ява), Яанна Гэтка (*Język białoruski XVIII wieku – postulaty badawcze*), Наталля Паўлоўская (*Інтэгратыўны падыход пры даследаванні этыкетных формул у рознасістэмных мовах*) і Анна Роткэгэль (*Gawęda szlachecka i skaz w literaturze białoruskiej*).

Далей праца канферэнцыі праходзіла ў трох секцыях: літаратуразнаўчай, гісторыка-культуразнаўчай і мовазнаўчай. Мовамі канферэнцыі былі беларуская і польская.

Літаратуразнаўчая секцыя вызначылася шырокім дыяпазінам тэм. Вывучэнню даўней літаратуры свае даклады прысвяцілі Ірына Бурдзялёва (Раман Э.Т. Масальскага „Пан Падстолиц” у шэрагу еўрапейскіх літаратурных утвораў), Пётр Глушкоўскі (*Białoruskie motywy w twórczości Tadeusza Bułharyna*), Надзея Чукічова (Авантура Саламеі Пільштыновай „Князь Ракацы”: каментар да каментару), Елізавета Старцава (*Romantyzm a polsko-białoruska literatura w XIX wieku. Rekonesans*), Мікалай Хаўстовіч (Праблемы тэксталогіі беларускамоўных вершаў Вінцэся Каратынскага). Пытанні нацыянальнай тоеснасці і заходнебеларускіх рэалій былі асветлены ў выступленнях Анны Саковіч (Аляксей Карпюк вачыма Васіля Быкава: апавесць ДОЎГАЯ ДАРОГА ДАДОМУ), Таццяны Аляшкевіч (Творчасць Яна Чыквіна ў мастацкай свядомасці Алеся Разанава: эсэ БЕЗНАЗОЎНЫ ВЕРШ ЯНА ЧЫКВІНА), Мануэля Гілардуччы (*Epifania podlaska. Spotkanie z białoruskim Innym jako proces de- i rekonstrukcji tożsa-*

mości polskiej w prozie Ignacego Karpowicza) і Наталлі Апасановіч (Заходнябеларускія рэаліі ў раманным цыкле Вячаслава Адамчыка). Прозе XX ст. былі прысвечаны выступленні Ірыны Агеевай (Феномен нарацара ў прозе Андрэя Мрыя) і Дзяніса Бурко (Экзістэнцыяльная праблема выбару ў беларускай і польскай прозе XX стагоддзя на падставе апавяданняў Уладзіміра Сцяпана і Анджэя Стасюка). Тэма горада ў творчасці сучасных беларускіх пісьменнікаў была асветленая ў дакладзе Анны Альштынюк (Горад у творчасці Андрэя Федарэнкі і Міхася Андрасюка). Польская і беларуская драматургія разглядаліся ў выступленнях Наталлі Русецкай (П'еса Мікалая Рудкоўскага ДАЖЫЦЬ ДА ПРЭМ'ЕРЫ ў беларускім і польскім культурным кантэксце) і Ірыны Лаппо (*DZIADY* Dmitrija Bogosławskiego).

У гісторыка-культуразнаўчай секцыі пытанням польска-беларускай гісторыі былі прысвечаны даклады Вячаслава Шведа (Гарадзенскія памятныя мясціны, звязаныя з жыццём і дзейнасцю Элізы Ажэшкі), Гэлены Глагоўскай (*Relacje polsko-białoruskie po traktacie ryskim a emigracja białoruska w Pradze: na przykładzie Wasila Zacharki i Tamasza Hryba*), Юрася Грыбоўскага (Беларускае царкоўнае жыццё ў Генеральнай губерні ў 1940–1944 г.), Таццяны Казак (З мінулага ў будучыню: значэнне дзейнасці Юзафа Ядкоўскага, даследчыка горада Гродна ў сучаснай беларускай і польскай навуцы) і Віктара Корбута (*Wpływy poglądów Adama Honorego Kirkora i Mitrofana Downara-Zapolskiego na kształtowanie wizji historii Białorusi, Litwy i Polski w pracach Wacława Łastowskiego*). Польска-беларуская публіцыстыка, а таксама беларуская праблематыка на старонках замежных часопісаў была прадстаўлена ў выступленнях Андрэя Масквіна (*Białoruskie czasopiśmiennictwo emigracyjne: na przykładzie pisma „Zviniać zваны Sviatoj Safii”*), Вольгі Палунчанкі (*„Białoruskie Zeszyty Historyczne” w latach 1994–2016: naukowa platforma polskich i białoruskich badaczy*), Людмілы Сірык (*Literatura białoruska na łamach „Kultury” paryskiej*) і Катажыны Вашчыньскай (*Wątki białoruskie w magazynie internetowym Kultura Enter*). Традыцыйная польска-беларуская культура і нематэрыяльная спадчына Беларусі разглядалася ў дакладах Вольгі Шарай (Каляндарныя абрады ўшанавання продкаў традыцыйнай культуры беларусаў), Наталлі Валанцэвіч (Змена культурнай парадыгмы праз прызму тэатральнага мастацтва ў беларускіх губернях 1830–1860-х гадоў), Таццяны Мармыш (Нематэрыяльная спадчына Беларусі ў кантэксце этычнага дыскурсу) і Ганны Комінч (*Msze organowe z Tabulatury Wileńskiej w kontekście tradycji mszalnych alternatim w Rzeczypospolitej XVI–XVII w.*). Сацыялінвістычная пытанні асвятлялася ў выступленні Святланы Лясовіч (Палякі вачыма беларусаў: на выніках асацыятыўнага эксперыменту).

Найбольш шырока прадстаўленымі на мовазнаўчай секцыі аказаліся даследаванні па лінгвагеаграфіі, анамастыцы, глотадыдактыцы і стылістыцы беларускай мовы. Так, з паведамленнямі на тэму сучасных беларускіх і польскіх гаворак выступілі Міраслаў Янковяк (*Współ-*

czesne gwary białoruskie na południowej Litwie: rejon orański), Марыя Ануфрыева (*Czy istnieje polszczyzna miejska na Grodzieńszczyźnie? Zarys problematyki*), Ніна Баршчэўска (*Мова білінгвальнага насельніцтва Падляшша*), Адам Яскульскі (*Paralelne konstrukcje przymkowe w gwarze polskich staroobrzędowców oraz języku białoruskim i jego gwarach*) і Магдалена Група (*Wspólny zasób frazeologii polskiej i białoruskiej w rosyjskiej gwarze staroobrzędowców w Polsce*). Питанні анамастыкі былі асветлены ў выступленнях Аліны Філіновіч (*Sufiksy -ewicz, -owicz w nazwiskach i nazwach terenowych Białostoczczyzny i ich synkopa w wariantach gwarowych*), Генрыка Душыньскага-Карабаша (*Antroponimy w wybranych podręcznikach do nauczania języka białoruskiego jako obcego*) і Агнешкі Гораль (*Osobowe nomina masculina z formantem słowotwórczym -ant w języku białoruskim*). Праблемы выкладання беларускай мовы як замежнай разглядаліся ў паведамленнях Алены Калечыц (*Беларуска-польскія фразеалагізмы як прадмет вывучэння на занятках па беларускай мове як іншаславянскай і Радаслава Калеты (*O terminie język białoruski jako obcy i glottodydaktyka białorutenistyczna*)*. Стылі беларускай мовы былі аб'ектам даследавання Уладзіслава Іванова (*Аб некоторых вульгаризмах і сэксуалізмах у беларускай мове другой паловы 19-га стагоддзя: на аснове Беларуска-польска-расійскага слоўніка Язэпа Ціхінскага*), Анны Сівірскай (*Style funkcjonalne we współczesnym języku białoruskim*) і Марыі Катажыны Прэнэр (*„Naša Niva” na skrzyżowaniu kultur – dowody na różnych płaszczyznach języka gazety*). Даследаванням моўнай палітыкі ў перыяд нямецкай акупацыі быў прысвечаны даклад Андрэя Зінкевіча (*Беларуска-польская моўная канкурэнцыя ў акупацыі 1939–1945*). Праблема перакладу рэлігійных тэкстаў і пытанні старабеларускай мовы ў сатырычных тэкстах XVII ст. разглядаліся адпаведна ў паведамленнях Анастасіі Сакаловіч (*Асаблівасці беларускіх перакладаў Новага Запавету*) і Марылі Хаўстовіч (*ПОУЧЭНЕ О ГРЭЧЫСЕ з WITANIA NA PIERWSZY WIAZD DO KADŁUBKA: старабеларуская мова ў езуіцкай сатыры XVII стагоддзя*).

Афіцыйнае падсумаваанне вынікаў канферэнцыі адбылося 17 сакавіка. Вялікая колькасць выступоўцаў з 8 еўрапейскіх краін, разнароднасць абмеркаванай праблематыкі ў сферы польска-беларускіх дачыненняў у розных галінах жыцця – усё гэта сведчыць пра багатыя польска-беларускія ўзаемаадносіны, якія няспынна выклікаюць вялікае зацікаўленне навукоўцаў і сведчаць пра мэтазгоднасць і неабходнасць правядзення чарговых канферэнцый з цыкла *Польска-беларускія літаратурныя, гісторыка-культурныя і моўныя сувязі*.

Вольга Трацяк
Варшава